

Ústavný súd Slovenskej republiky v Košiciach na neverejnom zasadnutí senátu 27. októbra 1999 predbežne prerokoval podnet obce Vitanová, zastúpenej jej starostom Štefanom Ondříkom, vo veci porušenia jej ústavného práva podľa čl. 64 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici zo 6. júna 1995 a Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky z 5. septembra 1995, jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky konaním a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky vo veci sp. zn. 6 Sž 188/95 a jej základného práva podľa čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného úradu v Tvrdošíne a takto

r o z h o d o l :

1. Podnet obce Vitanová v časti namietajúcej porušenie svojho ústavného práva podľa čl. 64 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky rozhodnutím Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici zo 6. júna 1995 a Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky z 5. septembra 1995 o d m i e t a pre svoju nepríslušnosť na prerokovanie veci.

2. Podnet obce Vitanová v časti namietajúcej porušenie jej základných práv podľa čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky konaním

a rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky o d m i e t a ako zjavne neopodstatnený.

3. Podnet obce Vitanová v časti namietajúcej porušenie čl. 20 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného úradu v Tvrdošíne o d m i e t a , pretože ho podala zjavne neoprávnená osoba.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd SR“) bolo 6. septembra 1999 doručené podanie obce Vitanová, zastúpenej jej starostom Štefanom Ondříkom (ďalej len „navrhovateľ“), označené ako: „Podnet na začatie konania podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a podľa § 18 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z.“. Z dôvodov v ňom uvedených navrhovateľ požiadal, aby Ústavný súd SR po jeho prijatí na konanie (1.) rozhodol: „2. ...rozhodnutím bývalého Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici z 6. 6. 1995 č. 300-1740/1995 o určení, že územie Oravíc prislúcha do obce Tvrdošín, a rozhodnutím Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky z 5. 9. 1995 č. LP-3340/1995, ktorým bolo potvrdené toto rozhodnutie prvostupňového orgánu, a konaním, ktoré vydaniu týchto rozhodnutí predchádzalo, boli porušené práva navrhovateľa Obce Vitanová

- na celistvé územie obce v zmysle čl. 64 ods. 2 Ústavy SR a § 1 ods. 1 zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení,
- vykonať prípadnú zmenu hraníc obce iba zo súhlasom obce a jej obyvateľov v súlade s § 2 ods. 3 a 4 zákona č. 517/1990 Zb. o územnom a správnom členení Slovenskej republiky (teraz zákon č. 221/1996 Z. z. o územnom a správnom členení Slovenskej republiky) a v súlade s § 11a ods. 2 zákona č. 369/1990 Zb. v znení zákona č. 295/1992 Zb.,
- na konanie a rozhodovanie uvedených správnych orgánov v súlade s princípmi právneho štátu v zmysle čl. 1 a čl. 2 ods. 2 Ústavy SR a čl. 2 ods. 2 Listiny

základných práv a slobôd vyhlásenej ústavným zákonom č. 23/1991 Zb. (ďalej len „Listina“),

3. v konaní vyslovil, že rozsudkom Najvyššieho súdu SR z 31. 1. 1996 sp. zn. 6 SŽ 188/95, ktorým bola zamietnutá žaloba Obce Vitanová na zrušenie rozhodnutí uvedených v bode 2. a konaním, ktoré vydaniu tohto rozsudku predchádzalo, boli porušené základné ústavné práva Obce Vitanová, najmä

- podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny na konanie a rozhodovanie súdu v súlade so zákonom,
- podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 37 ods. 3 Listiny na rovnosť v konaní,
- podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 38 ods. 2 Listiny na vyjadrenie sa k vykonaným dôkazom,
- podľa čl. 1 a čl. 2 ods. 2 a čl. 144 ods. 1 Ústavy SR a čl. 2 ods. 2 Listiny na konanie a rozhodovanie podľa zákona a v tejto súvislosti najmä podľa § 1, 3, 6, 120 ods. 1, 123, 125 a 153 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku v spojení s § 246c Občianskeho súdneho poriadku,

4. v zmysle § 31a zákona č. 38/1993 Z. z. v znení zákona č. 293/1995 Z. z. s použitím § 57 tohto zákona zrušil rozhodnutie bývalého Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici zo 6. 6. 1995 č. 300-1740/1995 o určení, že územie Oravíc prislúcha do obce Tvrdošín, rozhodnutie Úradu geodézie, kartografie a katastra Slovenskej republiky z 5. 9. 1995 č. LP-3340/1995, ktorým bolo potvrdené toto rozhodnutie prvostupňového orgánu, a rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. 1. 1996 sp. zn. 6 SŽ 188/95, ktorým bola zamietnutá žaloba Obce Vitanová na zrušenie týchto administratívnych rozhodnutí.

5. v konaní vyslovil, že postup Okresného úradu v Tvrdošine pri nevykonávaní zápisov do katastra nehnuteľnosti katastrálneho územia Vitanová je porušením čl. 20 Ústavy SR a § 123 Občianskeho zákonníka a

6. v zmysle § 36 ods. 2 zákona č. 38/1993 Z. z. uložil, aby účastníci konania úplne uhradili naše trovy konania.“

II.

Ústavný súd SR podnet predbežne prerokoval na svojom neverejnom zasadnutí a bez prítomnosti navrhovateľa podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o konaní pred Ústavným súdom SR“), pričom zisťoval, či neexistujú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 citovaného zákona.

1. Navrhovateľ v prvej časti svojho podnetu namietol porušenie svojho práva podľa čl. 64 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava SR“) na „celistvé územie obce“. K jeho porušeniu malo dôjsť rozhodnutím bývalého Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici zo 6. júna 1995 (č. j. 300-1740/1995), ktorým bol zamietnutý návrh obce Vitanová o určenie príslušnosti územia Oravíc do katastrálneho územia obce Vitanová a bolo určené, že územie Oravíc prislúcha do obce Tvrdošín, ako aj rozhodnutím Úradu geodézie, kartografie a katastra SR (ako orgánu odvolacieho), ktorý svojím rozhodnutím z 5. septembra 1995 (č. LP-3340/1995) zamietol odvolanie obce Vitanová proti rozhodnutiu Katastrálneho úradu v Banskej Bystrici zo 6. júna 1995 a toto rozhodnutie potvrdil. Po predbežnom prerokovaní tejto časti podnetu ho Ústavný súd SR odmietol z dôvodu svojej nepríslušnosti na prerokovanie veci, nakoľko ochranu tomu právu, porušenie ktorého navrhovateľ namietol, poskytujú všeobecné súdy v správnom súdnictve, a nie Ústavný súd SR v konaní o podnete. Dôvodom pre konanie Ústavného súdu SR o podnetoch je, že ochranu tých základných práv alebo slobôd, porušenie ktorých sa nimi namietalo, neposkytuje žiaden iný orgán Slovenskej republiky, dôvodom pre konanie Ústavného súdu SR však nie je neúspech navrhovateľa v správnom súdnictve. Ako Ústavný súd SR už rozhodol: „V konaní o podnete podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky je ústavný súd oprávnený zaoberať sa porušením základného práva alebo slobody za predpokladu, že právna úprava takémuto právu neposkytuje účinnú ochranu prostredníctvom opravného prostriedku dostupného fyzickej alebo právnickej osobe“ (I. ÚS 36/96). Nakoľko ochranu tomu právu, porušenie ktorého navrhovateľ namietol v prvej časti svojho podnetu, poskytujú všeobecné súdy v správnom súdnictve (ako o tom svedčí priložený rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. januára 1996 sp. zn. 6 SŽ

188/95), a nie Ústavný súd SR v konaní o podnete, bol jeho podnet v tejto časti odmietnutý pre nepríslušnosť Ústavného súdu SR na prerokovanie veci podľa § 25 ods. 2 zákona o konaní pred Ústavným súdom SR.

2. V ďalšej časti podnetu navrhovateľ namietol porušenie svojich základných práv ako účastníka súdneho konania v správnom súdnictve pred Najvyšším súdom Slovenskej republiky, ktorý konal a aj rozhodol o jeho žalobe na preskúmanie a zrušenie rozhodnutia Úradu geodézie, kartografie a katastra SR z 5. septembra 1995 (č. LP-3340/1995) svojím rozsudkom z 31. januára 1996 (6 SŽ 188/9) tak, že jeho žalobu zamietol. Postupom Najvyššieho súdu SR v konaní o nej podľa navrhovateľa došlo k porušeniu jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd. Pokiaľ ide o toto základné právo, Ústavný súd SR už viackrát uviedol, že jeho zmyslom „Je umožniť každému reálny prístup k súdu a tomu zodpovedajúcu povinnosť súdu o veci konať“ (I. ÚS 62/97, II. ÚS 26/96), takže k jeho porušeniu dochádza vtedy, „pokiaľ by komukoľvek bola odmietnutá možnosť domáhať sa svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a pokiaľ by súd odmietol konať a rozhodovať o podanom návrhu (žalobe) fyzickej alebo právnickej osoby“ (I. ÚS 35/98, I. ÚS 24/97).

Vychádzajúc z uvedeného bol podnet navrhovateľa v tejto časti odmietnutý ako zjavne neopodstatnený, nakoľko mu nebola odňatá možnosť uplatniť si svoje základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR pred Najvyšším súdom SR, ktorý v jeho veci konal a aj rozhodol (rozsudok Najvyššieho súdu SR z 31. januára 1996).

V ďalšej časti svojho podnetu navrhovateľ namietol, že došlo aj k porušeniu jeho základných práv podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR (čl. 37 ods. 3 Listiny), ako aj čl. 48 ods. 2 Ústavy SR (čl. 38 ods. 2 Listiny), nakoľko: „Podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR sú všetci v konaní pred súdom rovní. Túto rovnosť deklaruje aj čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, z ktorého vyplýva, že každý má právo, aby sa v konaní pred súdmi okrem iného mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. V zmysle § 125 O. s. p.

dôkazom, z ktorého Najvyšší súd taktiež vychádzal, bolo aj vyjadrenie žalovaného Úradu geodézie, kartografie a katastra SR k našej žalobe. Toto vyjadrenie nám Najvyšší súd SR nedoručil a nakoľko vec prejednal bez našej prítomnosti, nemali sme možnosť oboznámiť sa na verejnom pojednávaní nielen s týmto vyjadrením, ale ani ústne sa vyjadriť k ďalším dôkazom a prípadným skutkovým a právnym okolnostiam“. Podľa názoru navrhovateľa takýmto postupom Najvyššieho súdu SR došlo k porušeniu čl. 47 ods. 3 v spojení s čl. 48 ods. 2 Ústavy SR (základné právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom). V priloženom rozsudku Najvyššieho súdu SR (str. 2) z 31. januára 1996 je k tomu uvedené: „Žalovaný vo svojom písomnom vyjadrení k žalobe uviedol, že napadnuté rozhodnutie považuje za vecne správne“.

Z uvedeného vyplýva, že podľa navrhovateľa treba za dôkaz, ktorý Najvyšší súd SR vykonal (a ku ktorému sa podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR nemohol vyjadriť), považovať písomné vyjadrenie žalovaného k žalobe navrhovateľa. Podľa ustanovenia § 250e Občianskeho súdneho poriadku: „Ak nedôjde k vybaveniu žaloby spôsobom uvedeným v § 250d ods. 2 a 3, doručí súd žalovanému rovnopis žaloby. Predseda senátu môže nariadiť žalovanému, aby sa k obsahu žaloby vyjadril v lehote, ktorú zároveň určí“.

Pre posúdenie opodstatnenosti podnetu v tejto časti (a tým aj splnenia procesnej podmienky podľa § 25 ods. 2 zákona o konaní pred Ústavným súdom SR) Ústavný súd SR zisťoval, či písomné vyjadrenie žalovanej strany k žalobe podanej v správnom súdnictve, ku ktorému došlo na základe nariadenia predsedu senátu, možno považovať za vykonanie dôkazu v zmysle čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a zistil, že tomu tak nie je.

Účastníkmi konania a rozhodovania o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov sú podľa § 250 Občianskeho súdneho poriadku žalobca a žalovaný, ktorí sú o. i. povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Nariadenie pojednávania súdu v zmysle § 250g Občianskeho súdneho poriadku v konaní a rozhodovaní o žalobách správnych orgánov je dôvodné o. i. vtedy, ak vyvstane potreba vykonať alebo zopakovať dôkaz, ktorý je pre posúdenie zákonnosti rozhodnutia nevyhnutný.

Vykonanie takéhoto dôkazu nemožno a priori vylúčiť napriek zneniu § 250i Občianskeho súdneho poriadku. Občiansky súdny poriadok neurčuje pre vykonanie dôkazov v rozhodovaní o žalobách proti rozhodnutiam správnych orgánov osobitnú právnu úpravu ohľadom dôkaznej povinnosti, dôkazných prostriedkov, prípadne hodnotenia dôkazov (§ 120, 125, 132 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku), hoci špecifikuje účel, za ktorým sa dôkazy vykonajú alebo zopakujú, t. j. s cieľom posúdiť zákonnosť rozhodnutia žalovaného správneho orgánu. O tom, či v konkrétnom prípade vyvstala potreba takéto dôkazy vykonať, ďalej v akom rozsahu a akým spôsobom budú takéto dôkazy vykonané, však rozhoduje iba súd, ktorý tiež môže brať do úvahy aj tie dôkazy, vykonanie ktorých navrhli samotní účastníci súdneho konania. Pri svojom rozhodovaní o vykonaní dôkazov v správnom súdnictve sa však súd obmedzí len na tie z nich, ktoré sa týkajú zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu.

Ústavný súd SR pri odpovedi na otázku, či nariadenie písomného vyjadrenia žalovaného k žalobe podanej v správnom súdnictve možno považovať za vykonanie dôkazu súdom, zbral predovšetkým do úvahy to, že § 250e Občianskeho súdneho poriadku upravuje procesné úkony súdu predchádzajúce samotnému rozhodnutiu o tom, či ide o jednoduchý prípad v zmysle 250f Občianskeho súdneho poriadku alebo „iný“ prípad v zmysle § 250g Občianskeho súdneho poriadku. Písomné vyjadrenie žalovaného k žalobe podanej v správnom súdnictve nesmeruje k preukázaniu tých skutočností, ktoré sú podľa názoru súdu sporné (a ktoré by preto mali byť objasnené vykonaním alebo zopakovaním dôkazov), ale len k tvrdeniu žalobcu, prečo (a podľa jeho názoru) došlo k porušeniu zákonnosti rozhodnutia žalovaného správneho orgánu. Ak by preto Ústavný súd SR uznal argument, že písomné vyjadrenie žalovanej strany k žalobe podanej v správnom súdnictve je nutné kvalifikovať ako dôkaz vykonaný súdom, znamenalo by to, že samotný účastník konania (žalobca) by určil (vyplynulo by to z obsahu jeho žaloby), ktoré skutočnosti prípadu sú natoľko sporné, že k ich preukázaniu je potrebné vykonať dôkaz bez toho, že by túto skutočnosť mohol svojím rozhodnutím ovplyvniť samotný súd. Bolo už uvedené, že o tom, ktoré dôkazy, v akom rozsahu a akým spôsobom je potrebné vykonať, však rozhoduje výlučne súd, a nie samotní účastníci konania. Títo síce môžu navrhnúť dôkazy na preukázanie

dôvodnosti svojich tvrdení (§ 249 Občianskeho súdneho poriadku), sú ďalej povinní svedčiť (§ 131 Občianskeho súdneho poriadku), ale nemajú právo rozhodovať o tom, ktoré dôkazy a v akom rozsahu budú v súdnom konaní vykonané. Hoci súčasťou žaloby podanej v správnom súdnictve je aj označenie dôkazov žalobcom, toto označenie nezakladá povinnosť súdu ich vykonať (I. ÚS 72/96). Hodnotením písomného vyjadrenia žalovaného k žalobe ako dôkazu vykonaného súdom by tento stratil možnosť rozhodnúť, ktoré dôkazy, v akom rozsahu a akým spôsobom je potrebné vykonať, pričom všetky dôkazy označené účastníkom konania (bez ohľadu na ich povahu) by boli „vykonané“ jediným (a jednotným) spôsobom, a to písomným vyjadrením žalovanej strany.

Podľa právneho názoru Ústavného súdu SR však výklad a aj uplatňovanie základných práv a slobôd patriacich účastníkom súdneho konania nemožno uskutočňovať spôsobom, v dôsledku ktorého by sa všeobecným súdom odňalo alebo obmedzilo zákonné oprávnenie konať a rozhodovať spôsobom určeným Ústavou SR a platnými procesnými predpismi.

Vyjadrenie žalovaného k obsahu žaloby podanej v správnom súdnictve v zmysle ustanovenia § 250e Občianskeho súdneho poriadku je treba považovať len za dispozičný úkon účastníka v rámci prípravy pojednávania v danej veci. Súd v správnom súdnictve môže začať vykonávať dokazovanie až po vyjadrení druhého účastníka k žalobe, kde spravidla vyjdú (môžu vyjsť) najavo sporné skutočnosti potrebné na objasnenie zákonnosti napadnutého rozhodnutia správneho orgánu. Dokazovanie súd vykonáva pomocou dôkazných prostriedkov, ktoré ako príklad uvádza i povahovo vypočítava § 125 Občianskeho súdneho poriadku. V zmysle tohto ustanovenia však písomné vyjadrenie druhého účastníka konania k žalobe čo do obsahu a povahy nie je možné považovať za dôkaz, resp. za vykonanie dôkazu.

Z uvedených dôvodov bol podnet navrhovateľa v tejto časti odmietnutý ako zjavne neopodstatnený podľa § 25 ods. 2 zákona o konaní pred Ústavným súdom SR.

3. Navrhovateľ napokon namietol porušenie čl. 20 Ústavy SR, ku ktorému malo dôjsť postupom Okresného úradu v Tvrdošíne, ktorý nevykonáva zápisy do katastra nehnuteľností katastrálneho územia Vitanová, „čím je znemožnené vlastníkom nakladať s ich vecami (robiť prevody nehnuteľnosti, zriadiť záložné práva, vecné bremená a podobne)“. V tejto časti bol podnet navrhovateľa odmietnutý, pretože ho podala zjavne neoprávnená osoba, pretože k akémukoľvek porušeniu čl. 20 Ústavy SR (resp. základného práva v ňom uvedeného) môže dôjsť výlučne voči vlastníkom a vlastníckemu právu. Navrhovateľ vo svojom podnete však nepreukázal a ani netvrdil, že je vlastníkom nehnuteľností v označenej lokalite (Oravica), hoci poukázal na iných vlastníkov, ktorým je „znemožnené nakladať s ich vecami“. Ústavný súd SR už predtým rozhodol: „Vzhľadom na to, že podľa čl. 130 ods. 3 Ústavy SR môže ústavný súd konať o podnetoch iba vtedy, ak nimi fyzické alebo právnické osoby namietajú porušenie svojich práv, pod osobou zjavne neoprávnenou na podanie podnetu možno (v dôsledku toho) rozumieť takú, ktorá nenamietala porušenie svojich základných práv alebo slobôd, ale základných práv alebo slobôd inej fyzickej alebo právnickej osoby“ (I. ÚS 65/98). Z uvedeného dôvodu bol podnet navrhovateľa v časti namietajúcej porušenie základného práva podľa čl. 20 Ústavy SR odmietnutý, pretože ho podala zjavne neoprávnená osoba.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. októbra 1999

JUDr. Tibor Š a f á r i k
predseda senátu